

СЪВЕТ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ЗА ПРАВАТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

ПРОТОКОЛ

На 15.10.2020 г., петък, от 12,07 ч. в гр. София се проведе **заседание** във формат на видеоконферентна връзка **на Съвета за наблюдение за правата на хората с увреждания.**

Заседанието се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА МОНИТОРИНГ ПО ЧЛ. 5, АЛ. 3 ОТ НАРЕДБА РД-02-20-2/26.01.2021 Г.
2. ИНФОРМАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С БЕЗСРОЧНАТА КАМПАНИЯ „ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ” НА КЗД. ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА ОБЕКТИ ОТ ОБЩЕСТВЕНО ЗНАЧЕНИЕ.
3. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ОПРЕДЕЛЯНЕ КРИТЕРИИТЕ ОТНОСНО КОНКРЕТНАТА ОТПРАВНА ТОЧКА ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ ЧЛ. 63, АЛ. 1 ОТ НАРЕДБАТА ЗА МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА, КАСАЕЩА МАЛКИТЕ ХОРА.
4. РАЗНИ.

На заседанието присъстваха:

- членовете на Съвета за наблюдение за правата на хората с увреждания:
Ана Джумалиева, Баки Хюсеинов, Васил Долапчиев, Ева Жечева, Хюсеин Исмаил, заместващ член от страна на КЗД Златина Дукова;
- секретарят на Съвета Поля Христова.

Отсъстват: Ива Поповска, Весела Одажиева, Илияна Малинова и доц. Стоян Ставру.

Заседанието беше открито в 11,30 ч. и ръководено от госпожа Ана Джумалиева – председател на Комисията за защита от дискриминация.

* * *

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Преди започване на заседанието, понеже днес е Ден на незрящите хора, нека ги поздравим и обещаем, че ще насочим своите усилия към проблемите им.

Уважаеми дами и господа, имам удоволствието да открия днешното заседание на 15.10.2021 г. в 12,07 г.

Както знаете, през месец юли 2021 г. председателството на Съвета за наблюдение се пое от Комисията за защита от дискриминация за следващите две години. Ние благодарим на институцията Омбудсман, на целия апарат и администрацията на Омбудсмана за активната, ефективна и полезна дейност, която свършиха през първите две години от председателстването на този съвет. Действително, винаги началото е най-трудно за всяко образувание, което се формира и прохожда.

Сега сме натоварени с отговорността да бъдем още по-активни и развием още повече дейността на този съвет.

Преди гласуването на дневния ред да споделя накратко за дейността на Комисията за защита от дискриминация. Представителите на омбудсмана са запознати, така че ако прецените, че няма нужда, може да пристъпим към гласуване на дневния ред. Искам да запозная в повече подробности представителите на неправителствените организации с нашата дейност. Предвид на това, че всички имаме многобройни ангажименти, можем да Ви изпратим презентацията, за да не губим сега време.

Искам отново да подчертая, че Комисията за защита от дискриминация е единственият орган по равнопоставеност в България, независим специализиран орган. Това е важно за нас и затова гледаме с голяма отговорност на този Съвет за наблюдение. КЗД е директно ангажирана с

проблемите на хората с увреждания, защото съгласно нашия закон признакът увреждане е един от 19-те признака, по които работим. Изброени са неизчерпателно, тоест може да се сезираме и по други признаци, предвидени по закон или международен договор, по който България е страна.

Това, с което ние се гордеем като институция, е, че започнахме кампания през 2017 г., която открихме в БТА с името „Достъпна България”. Тя е с цел да гарантира правото на достъпна среда за хората с увреждания до различни сгради от обществено значение. Важно е, че по тази кампания сме образували десетки преписки. Имаме наложени много глоби. Прави ни впечатление, че все по-често страните в производството искат да се споразумеят с Комисията и закупуват специални рампи, които са необходими, за да се осигури достъпна архитектурна среда.

Нашата кампания върви по две направления. Второто направление е да картотекираме или по някакъв начин да поощрим, макар и само морално, институциите и обектите, които вече са достъпни. По тази причина даваме стикери, отличия и сертификати – до момента сме дали такива стикери на над 90 институции, че са допринесли и осигурили достъпна архитектурна среда на обектите под техен контрол. От дълги години, още от създаването на Комисията, разглеждаме като признак на дискриминация признака увреждане. Кампанията „Достъпна България” беше подкрепена при учредяването ѝ от президента на Република България господин Румен Радев, от председателя на Народното събрание тогава госпожа Цвета Караянчева, от много медии, от много популярни, известни лица, водещи артисти в България. За нас ще бъде не само чест и удоволствие да направим и нещо съвместно за тази кампания, но мисля, че ще бъде много полезно да се включат както институцията на Омбудсмана, така и други неправителствени организации, въобще всички представители в този съвет да се включим и направим нещо съвместно, примерно съвместно проверки в страната във връзка с кампанията „Достъпна България”. Приготвили сме Ви презентация за КЗД, ако имате желание, ще Ви

я изпратим да се запознаете с нея, като акцентът е кампанията „Достъпна България”. Благодаря за вниманието.

Уважаеми дами и господа, членове на Съвета за наблюдение, пред Вас е дневният ред, който моля да гласуваме. *(Изчита дневния ред.)*

Съгласни ли сте с така представения дневен ред?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Когато има подготвено предложение, което ще се обсъжда и по което евентуално ще се взема решение, предлагам да ни го изпращате, за да можем да се подготвим и да вземем отношение. Сега по т. 1, ако имате някакво конкретно предложение, ние не сме запознати с него.

Съгласен съм с дневния ред. Точка „Разни” обикновено добавяме, за да има възможност да обсъждаме теми, които в момента са актуални. Нямам нищо против да добавим такава точка.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Съгласна съм с предложението на колегата.

Има ли други предложения? Няма.

Моля да гласуваме.

Гласували „за” – 5, „против” и „въздържали се” – няма.

Дневният ред е приет.

Пристъпваме към т. 1 от дневния ред:

1. ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА МОНИТОРИНГ ПО ЧЛ. 5, АЛ. 3 ОТ НАРЕДБА РД-02-20-2/26.01.2021 Г.

Колеги, всички ние много добре знаем, че един от сериозните проблеми е осигуряването на достъпна архитектурна среда. Задължението за наличие на достъпна среда е регламентирано именно в тази Наредба от 26.01.2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и на съоръженията.

Дефиницията на понятието „достъпна среда” е дадено в § 1, т. 2. Няма да се спираме на нея. Съгласно чл. 5 от Закона за защита от дискриминация

тормозът на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 от същия закон, изграждането и поддържането на архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места се смята за дискриминация. По тези съображения и с оглед на нашите компетентности, които имаме в Съвета за наблюдение, отправям до Вас предложение и ще искам да чуя Вашето мнение дали сте съгласни или не.

Предлагам да се извърши проучване, като отправим писма до общините във връзка със спазването на Наредбата. След като сега ние управляваме и координираме Съвета и имаме достатъчен административен ресурс и капацитет, предлагам администрирането на проучването да се осъществи от КЗД като председателстващи Съвета, защото имаме много опит в това отношение. Моето предложение е да вземем решение да се извърши проучване на практиката на общините в Република България относно прилагането на Наредбата с фокус върху изпълнението на чл. 5, ал. 3 от посочената Наредба, т.е. при оценяването на съответствието на инвестиционните проекти на строежите в експертните съвети на одобряващите администрации в държавните приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на строежите могат да участват и представители на национално представените организации на и за хора с увреждания. Резултатите от това проучване да се докладват на следващото заседание на Съвета и така да пристъпим към конкретни други действия.

Има и конкретно постъпило предложение от госпожа Одажиева, но може би първо да изкажете мнението си по това, което казах като предложение.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Правилно ли Ви разбрах? Касае се до следното – ще изпратите писма до всички кметове в държавата за становище до каква степен се прилага Наредбата.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: И дали канят хора с увреждания. Дали са включили представители на национално представителни организации на хора с увреждания.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Две групи от хора с увреждания са най-потърпевши от архитектурната среда, това са хората с физически увреждания, с тежки проблеми на долните крайници и особено слепите хора. Информацията, с която разполагам, тъй като участвам в много работни групи, впрочем в момента текат процедури по промяна на наредбата, на 20.10.2021 г. има второ заседание на работната група, архитекти и строители протестират против някои тежки изисквания, които им налагат рампи, които те не желаят да спазват и се опитват да я коригират, може би си струва Съветът за наблюдение да изрази становище и по този въпрос – да се запознаете с предстоящите промени в Наредбата, да не я омаскарят. От практиката много години назад, независимо от съществуването на текста за присъствие на национално представителни организации, не се спазва.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Това искаме да установим – доколко не се спазва.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Аз Ви гарантирам, защото участвах в изработването на този документ и едва удържахме този текст. Проблемът е много сериозен. За да се спазва подобно изискване, национално представителните организации трябва да имат капацитета да разгледат строителните книжа, а не да имат някаква обща култура какво значи достъпна среда за определен вид увреждане. Водихме диалог по този въпрос с организациите. На практика в миниатюрните си апарати от по двама-трима човека подобен тип експерти не могат да застанат в комисия между архитекти и да водят дебат, да познават един океан от строителни нормативни документи, закони и подзаконови нормативни актове, включително и този документ. Подобни експерти организациите нямат.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Извинявам се, моля да Ви прекъсна, хрумна ми нещо в разговора.

Преди известно време, може би в края на миналата година подписахме Меморандум за сътрудничество с Камарата на строителите и с вестник

„Строител”. Говорихме точно за това – да правим съвместни проверки. Бихме могли да ги поканим на следващото заседание на нашия съвет и да стиковаме по някакъв начин нещата с тях и да помислим за общи съвместни действия. Ние имаме контакта, имаме Меморандума за обследване достъпността на архитектурната среда. Ако направим някаква съвместна работна група или инициатива, ще си бъдем много полезни взаимно. Ние изследваме от една гледна точка проблема, те като строители и архитекти ще могат да ни помогнат, самите организации на хората с увреждания – също. Ако искате, да ги поканим следващия път, да вземем такова решение, да се свържем с тях, те са наши приятели и партньори, нека направим съвместно заседание и обсъдим въпроса.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Познавайки проблема в дълбочина, той не стои на ниво нормативна уредба. Архитектите, които може да поканим, запознати с проблематиката, ще кажат, че всичко е о’кей. От гледна точка на нормативната база, познавайки как се изработва този документ, колко много информация внесохме от Европа и извън Европа какви са практиките, като имаше много висока степен на чуваемост, като нормативен документ нещата стоят добре. Много е добър документът. Големият проблем е на терен! Мога да дам пример конкретно за средата в София. На проект всичко е направено. Изпълнението обаче няма нищо общо с проекта! Водеща линия за слепи хора, завива и блъска слепия човек в стена. Били сме многократно при Фандъкова. Жената няма грам вина. И тя, като нас, се ядосва и непрекъснато иска да събира сигнали и т.н

Големият проблем е на терен. Изпълнението на добре направените проекти, съобразени със Закона, с нормативните документи, не говоря за всички, защото те са хиляди, вероятно някъде има и пропуски, но впоследствие нишката между нормативния документ, проекта и реалния изпълнител на терена – изпълнителят Хикс, майстор, фирма и т.н., която е претрупала

работата, не е спазила наклоните на рампата, дължината на рамото и т.н., за слепите – проблеми, много е лошо изпълнението на тези проекти.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Точно затова Камарата на строителите може да ни помогне.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Те няма да ни кажат нищо. Те няма да отидат там.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Но можем да им поставим въпроса и те да поемат инициатива при изготвянето на проекти и при самото изпълнение. Те са строителите, които правят архитектурната среда в страната.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Последващият контрол е този, който контролира изпълнението на проекта, какъвто е направен. Архитектът пряко не участва в самия контрол по изпълнението на проекта. Какво има да разговаряме? Да видим какъв контролен механизъм можем съвместно да измислим! Там е големият проблем.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Ние можем да поканим и други, които после правят контрола.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Строителният надзор също имат функция.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Може и с тях да се свържем. Тези, които създават проекта и не го направят както трябва, оттам нататък е много по-сложно да бъде направен по достъпен начин.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: Споделям го, но моите лични впечатления са, че голяма част от проектите са съобразени с нормативната уредба, те вероятно също ще го потвърдят, няма да кажат, че нарушават закона на тази среща и на колкото и срещи да направим. Ние нямаме конкретен проект, който да отворим, да гледаме и търсим кусури. От тази гледна точка е полезно да помислим за механизма, защото нещата се късат долу при изпълнението на проектите. Изпълнението много пъти е отвратително, отвратително като качество. Настилки, неспазването на контрастни цветове, които се налагат от Наредбата да контрастират специално за слепите, тактилните настилки и

много, много други неща. Тук в София пак има примери: защото не било естетично да има контраст на даден площад в София, настилката, която се полага от павета, е от по-светло и по-тъмно сиво, между които слепият човек не може да направи абсолютно никаква разлика. Хюсеин Исмаил много добре знае, че контрастният цвят е жълто и червено. Те казват: „Това е грозно за площада, загрозява града, губи се ретроелементът от павета, който се търси”, архитектът е дал предписание светло сиво и малко по-тъмно сиво. Наредбата не регламентира какви са контрастните цветове, дава диапазони за маневра.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Доцент Хюсеинов иска нещо да сподели.

БАКИ ХЮСЕИНОВ: Уважаеми колеги, мисля, че това, което предложи председателката – да се извърши проучване по места по вертикален път от местните органи на власт, е заложено в Наредбата, цитирана от госпожа председателката. И ние искаме да разберем дали действително се изпълнява записаното в Наредбата, или не се изпълнява. Да се направи проучване и се изясни за нас до каква степен се изпълнява чл. 5, ал. 3 от цитираната наредба. В тази насока те ще се чувстват задължени, когато правят определени инвестиционни проекти, да задължат национално представителните организации на хората с увреждания да присъстват там, т.е. да вземат отношение и да си кажат своето мнение. Доколко са запознати или не са запознати тези хора, това е друг въпрос, но така те ще се чувстват ангажирани и така ще изпълняват този член от Наредбата. Т.е. ние ще имаме информация от 265 общини до каква степен се изпълнява този чл. 5, ал. 3 с участието на национално представителните организации по места. И да се знае, когато се вземат решенията, дали те участват и се подписват за обществените обекти, които трябва да отговарят на изискванията за достъпна архитектурна среда. Не виждам нищо лошо да се направи такова проучване. Накрая да кажем: от 265 общини в 150 се изпълнява, в 100 не се изпълнява.

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: В 265 не се изпълнява.

БАКИ ХЮСЕИНОВ: В момента обаче нямаме информация коя община изпълнява, коя община не изпълнява тази наредба. Тогава все пак ще имаме яснота по този въпрос и ще разберем до каква степен те изпълняват своите задължения. Това са задължения на общините и ние трябва да направим така, че те да бъдат съпричастни към този проблем. Нашата идея е да въвличем гражданските организации в този процес и когато става въпрос за такива обекти, те винаги да вземат участие в диалога и защитават своите позиции.

Естествено, напълно съм съгласен с господин Долапчиев, че нямаме съответен капацитет, но в момента не можем да осигурим капацитет на всички неправителствени организации. Кметовете обаче ще бъдат ангажирани с този процес. Ще имат червена лампичка, че когато вземат решенията по тази проблематика, ще участват и неправителствените организации, свързани с тази проблематика. Този въпрос е напълно резонен.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Първо, искам да кажа, че по отношение на този текст – чл. 5, ал. 3 още когато се разработваше текстът на Наредбата, имаше предложение организациите на хората с увреждания да бъдат по-сериозно включени в работата на тези експертни съвети. Дори имаше предложение задължително да бъдат канени на заседанията на експертните съвети. Това предложение не беше възприето и към настоящия момент възможността за участие на представители на тези организации е само възможност. Ако обърнете внимание, в текста е написано, че те „може да вземат участие”, т.е. не е задължително. Това остава въпроса много неясен и висящ – как могат да вземат участие, защото не е уточнено те могат ли да поискат да участват или общината трябва да ги покани. Никакъв ред за тяхното участие не е предвиден в Наредбата. Това е едното нещо по отношение на този текст: поначало това участие не е задължително по силата на настоящия текст.

Второ, може би е добре да имаме предвид, че тази наредба е много нова, действа едва от няколко месеца. Не зная доколко практиката ще е достатъчно богата от прилагането на този конкретен текст.

Ако искате, може и сега да се извърши това проучване, но може и да се изчака известно време, за да се натрупа някаква практика, защото предполагам, че всички 265 общини доста често провеждат ремонтни или строителни дейности, при които се налага да се спазват тези изисквания. Все пак периодът, в който е действала наредбата, е много малък. Според мен е малко рано да се извличат поуки или изводи от практиката от няколко месеца. Може да помислим по този въпрос.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Благодаря.

Всъщност нашата цел е по-скоро превантивна – по-скоро да насочим вниманието и да попитаме и получим информация някой все пак поканил ли е някоя неправителствена организация или хора, ангажирани с тези проблеми, при осъществяването на тази дейност. От страна на Съвета това няма да изисква усилия. Администрацията на Комисията ще има за задача да направи писмата. Ще ги съгласуваме по електронен път и ще ги питаме. Това е важно: ние с нашия ресурс да си направим нещо като социологическо проучване. Да, в крайна сметка може да не е задължително, но ние трябва да работим и за превенцията, за превантивната дейност, да подскажем.

За мен например е изключително любопитно някой някъде сети ли се в тези толкова много общини да покани хора, ангажирани с тези проблеми. В никакъв случай не съм имала предвид да им отправяме задължителни препоръки веднага, а по-скоро ние да се информираме.

Ето, сега казвате: „Сигурен съм”, но когато някъде стане въпрос и трябва да защитим тези права, как да излезем и да кажем. Друго е да кажем: „Извинете, Съветът по наблюдение вече направи допитване в 280 общини и резултатът е много тревожен. Или пък само в 2, в 5 общини са се обърнали. Или никой не се обръща към НПО. Да помислим оттук нататък тази норма дали да стане императивна, задължителна. Иначе това би означавало, че тя е безполезна. Това е чиста оценка на въздействие на риска на законодателството. От тази гледна точка. Нищо друго не сме имали предвид.

Не без конкретна, ясна информация: „Не, не са канени”, „Да, канени са”, само тогава ще можем да застанем и ясно да кажем: На база на това, че никъде не се канят, алармираме обществеността или алармираме институциите.

БАКИ ХЮСЕИНОВ: Напълно съм съгласен с господин Исмаил, който казва, че заложената норма в Наредбата не е задължителна, тя не задължава юридически. Ние искаме дискриминацията да я хванем в зародиш, т.е. тези хора да чувстват, че имат някакво задължение. Хората, които искат да се включат в този процес, не бива да бъдат лишавани. Ако има хора с увреждания, които искат да съгласуват нещата, да не бъдат лишавани от тази възможност. Ако дадем гласност, ще светне червена лампичка, че те са длъжни да поканят неправителствения сектор да види дали средата отговаря на тези изисквания или не отговаря.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: В тази връзка да кажа преди окончателно да изчерпим точката и да решим какво ще правим, че е постъпило предложение от госпожа Одажиева, ще цитирам цялостното предложение: „Предлагам да включим към дневния ред обсъждане на предстоящи промени в нормативни документи във връзка с промяна на Наредбата за достъпна среда, т.е. приетата такава нова Наредба РД-02-20-2 от 2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията. Разбрахме, че се подготвят такива промени от работна група, но дали има кой да защити правата на хората с увреждания в нея, а не само на предприемачите, не е ясно...

Важно е да не се връщаме назад с отмяна на вече приети нормативи, съответстващи на изискванията на Конвенцията за правата на хората с увреждания.”

Уважаеми колеги, членове на Съвета за наблюдение, има ли друг желание да вземе отношение по тази точка?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: По отношение на текста, за който току-що говорихме, само още дена добавка. В тези експертни съвети могат да участват представителите на национално представителните организации. Ако искате, за пълнота, ако започнете това проучване, може би по някакъв начин те да изразят отношение дали са били канени, имат ли нужния капацитет и т.н. за работа в заседанията на експертните съвети.

По отношение предложението на Весела Одажиева да Ви информирам, че през последните месеци често Омбудсманът има препоръки до различни институции за достъпната среда с много конкретни сгради, улици и т.н. по конкретни жалби.

През тази година имахме няколко препоръки с по-широк обхват. Едната беше по отношение *лентата на комисиите „Толек”* (?) – не само по отношение на тяхната дейност, но и по отношение на тяхната достъпност, дали има в цялата страна, дали са достъпни архитектурно. Другата, която съвсем наскоро отправихме до министъра на труда и социалната политика, беше по отношение достъпността на дирекциите „Социално подпомагане”. Това е контактната точка, където хората с увреждания получават най-различни услуги от държавата – социални, административни услуги. Затова съвсем наскоро отправихме препоръка до министъра на труда и социалната политика да даде отговор на въпросите, свързани с достъпността, осъществява ли се някакъв мониторинг. Чакаме развитие по тези две препоръки.

Имахме препоръка за осигуряване на паркоместа в регионалната картотека на медицинските експертизи в София, където се подават документи за ТЕЛК. Там имахме успех. Получихме отговор, че са разкрити нови места.

С отделни препоръки също може да се действа. Мисля, че индикаторите, които бяха разработени от Съвета, е време да ги включим в употреба. Ако Вие имате програмата „Достъпна България” за оценяване достъпността на публични обекти, сгради, занапред бихме могли да тестваме и в практиката тези индикатори.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Чудесно. Не още през 2017 г. започнахме с публичните институции, които Вие цитирахте, че сте отправили препоръки. Имаме информация колко бюра по труда, дирекции „Социално подпомагане” сме проверили. За разлика от Омбудсмана КЗД има много по-силно оръжие. Когато ние установим, констатираме в наше производство, че е недостъпна архитектурната среда, правим задължителни предписания и налагаме сериозни глоби за недостъпна архитектурна среда, което стряска хората, които отговарят за конкретните сгради. Това има и друг ефект, че изиграва положителна роля, защото в много голяма степен е свързано с бюджет и финанси. Така подпомагаме за следващата година, когато се приема бюджетът на съответната институция, да бъдат заложили и средства за изграждане на достъпна архитектурна среда.

Колеги, има ли други изказвания, за да решим дали ще гласуваме по тази точка.

Доц. Хюсеинов предложи да направим мониторинг през януари 2022 г. за 2021 г., за да получим информация.

Ако няма други изказвания, искате ли да гласуваме предложението, което направих – да опитаме да се извърши проучване на практиката на общините, да се отправят запитвания, за да имаме ясна информация. Разбира се, с допълнението, което направи г-н Исмаил.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Мисля, че за пълнота може би е добри и другият участник в тези съвети – национално представителните организации на хората с увреждания също биха могли да дадат обратна връзка дали въобще са канени и дали имат ресурс, ако бъдат поканени, да участват ефективно в работата на тези съвети.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Оформят се две предложения.

Първо, да попитаме национално представителните организации на хората с увреждания имат ли капацитет да участват в подобни експертни групи и биха ли участвали. Дали са получили покани за участие.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Това биха били проучвания, но не две напълно откъснати едно от друго, а са просто получаване на информация от два различни източника.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Другото писмо да бъде отправено към общините в Република България относно прилагането на Наредбата и дали са канили такива участници. Съгласни ли сте така да направим?

По т. 1 вземаме две решения:

1. Да се попитат национално представителните организации на хората с увреждания дали са канени и дали са участвали, имат ли капацитет и имат ли желание да участват в подобни експертни съвети.
2. Писма с питане за изпълнението на Наредбата да бъдат изпратени и към общините.

Това ще ни даде цялостна картина за ситуацията в България. Оттам нататък ще можем да пристъпим към някакви по-категорични и конкретни действия.

Моля да гласуваме.

Гласували „за” – 5, против и въздържали се – няма.

Приемат се с пълно мнозинство.

Доц. Хюсеинов направи предложение да направим мониторинг през януари 2022 г., за да имаме повече информация. Какъв срок да дадем за тези писма, доц. Хюсеинов?

БАКИ ХЮСЕИНОВ: Тъй като господин Исмаил каза, че е още рано да се набира такава информация, затова аз предложих да направим такова проучване през януари 2022 г. за предходната година, какво са направили през 2021 г., за да имаме по-ясна представа.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Като изпратим писмата, на тяхна база ще имаме някаква информация. Ще бъдат докладвани на следващо или последващо заседание в зависимост колко време ще се забавят отговорите.

Във връзка с предложението на госпожа Одажиева, която не присъства в момента. То е „Обсъждане на предстоящи промени в нормативни актове”. Мисля, че това е малко по-специфично. Трябва да сме подготвени с проектите за изменение и допълнение на тези нормативни актове и тогава да пристъпим към обсъждане. Ако искате, за следващия път да пристъпим към такова обсъждане. Искате ли сега нещо да кажете?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Наскоро премина първото заседание на работната група за промените в Наредбата, за която досега говорим. Второто заседание, както господин Долапчиев каза, е на 20.10.2021 г. Ще се проведе онлайн. Не знам има ли представители на КЗД в тази работна група, но според мен е редно Ваши представители да вземат отношение по всички промени.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Да, ние ще вземем отношение.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Там има въпроси, които съвсем пряко касаят достъпа на хората с увреждания до техните жилища, до публичните обекти и сгради. Член 5, ал. 3 не е в момента обект на дискусия, но ние това не го искаме този месец, а чак след като мине проучването, ако има някакви изводи, можем да предложим нещо.

Исках да Ви обърна внимание, че Комисията, ако иска, би могла да вземе пряко участие в работата на тази работна група. Заседанията се провеждат в Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Следващото заседание е в сряда на 20.10.2021 г.

Пристъпваме към точка 2 от дневния ред:

2. ИНФОРМАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С БЕЗСРОЧНАТА КАМПАНИЯ „ДОСТЪПНА БЪЛГАРИЯ” НА КЗД. ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА ОБЕКТИ ОТ ОБЩЕСТВЕНО ЗНАЧЕНИЕ.

Тук ще докладва Поля Христова, която е и секретар на Съвета за наблюдение, и държавен експерт към КЗД в Международния отдел „Анализ и превенция” към специализираната администрация.

ПОЛЯ ХРИСТОВА: Както вече спомена нашият председател, през 2017 г. съгласно правомощията ни стартира безсрочната кампания „Достъпна България”, която има две цели: да показва добрите примери за осигуряване на достъпна среда и да търси публични фигури, които да се присъединят към кампанията за популяризирането ѝ. Да се провежда самостоятелна оценка на достъпна среда, т.е. обследване, което всъщност го правят членовете и служителите на КЗД от дирекция „Регионални представители”. Кампанията е стартирала със структурите на Агенцията за социално подпомагане и Агенцията по заетостта, т.е. бюра по труда, след това са включени и банки, нотариални кантори, офиси на доставчици на услуги. От 5.03.2021 г. по решение на деветчленния състав на КЗД акцент на кампанията се слага върху училищата и детските градини, в резултат на което са изготвени констативни протоколи и образувани 150 преписки за проверка на достъпността на средата в детски ясли, институции в системата на предучилищното и училищно образование и висши учебни заведения. От стартирането на кампанията до настоящия момент има образувани над 1500 производства, постановени са над 1200 решения. Само през 2021 г. са постановени 472 решения.

Както в началото спомена нашият председател, на база осигурена достъпна среда над 90 институции и обекти са сертифицирани за това, че са осигурили такава среда. По част от преписките има постигнати споразумения, т.е. за определен период институцията да изгради достъпна среда, при други има предписания за предприемане на необходими действия в случаи, когато няма изградена среда.

Увеличава се и броят на производствата, в които по време на самото производство страните изграждат такава среда. Като цяло това включва книжарници, аптеки, пощенски станции, всякакви други обекти.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Благодарим.

Във връзка с т. 2 от дневния ред бих искала да Ви информирам, че е постъпило предложение от член на Съвета за наблюдение госпожа Весела

Одажиева, която счита, че е от особена важност да се направи обследване на достъпна среда на всички ДСП-та в страната, както и филиалите на РЗОК, регионална картотека на медицинската експертиза, местата, където се провеждат прегледи от ТЕЛК, тъй като се счита, че същите в по-голяма част са недостъпни.

Давам думата на членовете на Съвета за наблюдение, ако имат предложение за обследване на конкретни обекти.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Наскоро отправихме препоръка до министъра на труда и социалната политика. Когато получим отговори, ще информираме Съвета за резултатите от това, което той отговори. Поводът бяха оплакванията за недостъпни дирекции „Социално подпомагане” в цялата страна.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Да гласуваме ли предложението на госпожа Одажиева да направим проверки, или ние – Комисията, да направим такива и да ви информираме. Ние имаме такава възможност и правомощия. Тогава можем да дадем информация на Съвета.

ЕВА ЖЕЧЕВА: Във функциите на националния омбудсман е предприемане на действия винаги, когато сме сезирани с жалба, сигнал или при наблюдение винаги се самосезираме. Мисля, че и двете институции паралелно биха могли да предприемат тези действия. Въпросът е информацията да бъде представена на Съвета за наблюдение и да се обобщава, да има възможност, пространство, където тази информация да се обобщава, защото това ще е необходимо за доклада.

По принцип няма как да не предприемем действия, ако сме сезирани.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Чудесно. Колеги, тогава да се разберем, че всички сме информирани за предложенията на госпожа Одажиева. Ние ще предприемем необходимите проверки, Вие също ще проверите по Вашия ред. Ние поемаме ангажимента след като проверим, да дадем подробна информация на членовете на Съвета какво сме проверили и къде в какво състояние е достъпната архитектурна среда. Представителите на институцията

на Омбудсмана също да ни информират за предприетите действия, както сега ни информирахте за препоръката, която се отправя.

ЕВА ЖЕЧЕВА: Винаги по конкретни жалби, всъщност това е много активен процес, родители се обръщат към нас във връзка с недостъпна среда в образователни институции. Имаме проверени училища, имаме обратна информация от различни места.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Ще помоля следващия път да ги докладвате, защото в момента ние обследваме достъпна архитектурна среда, но за да се образува производство при нас, ние издаваме протоколи. Ще е добре да се стикова информацията.

ЕВА ЖЕЧЕВА: Абсолютно. Ние ще я обобщим. Има я в годишния ни доклад, но ще я обобщим, за да бъде по-лесна за използване и ще бъде споделена с Вас.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Благодаря Ви. Чудесно.

По тази точка няма да вземаме никакво конкретно решение. Институциите, които са длъжни да се занимават с това, приеха и декларираха, че поемат ангажимента да проучат обектите за достъпна архитектурна среда. Поеха ангажимента и представителите на Омбудсмана и на КЗД да информират своевременно Съвета и всички членове на Съвета да получат информацията не само устно, а и писмено за по-голяма нагледност.

Съгласни ли сте?

РЕПЛИКИ: Да.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Все пак Съветът се състои от нашите две институции и от организациите на хора с увреждания. Ние оставаме широко отворена вратата за съвместни действия и с тях.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Разбира се.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Дали ще ги включвате в конкретните проверки по програмата „Достъпна България”, но според мен те биха били добър партньор, ако го направите. Добре е те да бъдат включвани в тези процеси. Ние

често, когато разработваме някаква препоръка, някакъв въпрос, имаме комуникация между различни организации и в рамките на Съвета това също би могло да става и се е случвало. Трябва да ги подтикваме към по-голяма активност и инициативност в тези действия – и на Омбудсмана, и на КЗД.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Благодаря Ви.

Други изказвания?

БАКИ ХЮСЕИНОВ: Може би да се отбележи, че нашите регионални представители, които са на територията на цяла България, осъществяват тази дейност, проверяват всички публични, социални институции. Хората с увреждания, включени в Съвета, биха могли да се обърнат към нашите регионални представители, за да си съчетаят заедно проверките, да си комбинират действията и да проверяват заедно.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Или към нас да се обърнат.

Други изказвания?

Ако няма,

Преминаваме към точка трета:

3. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ОПРЕДЕЛЯНЕ КРИТЕРИИТЕ ОТНОСНО КОНКРЕТНАТА ОТПРАВНА ТОЧКА ОТ ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ ЧЛ. 63, АЛ. 1 ОТ НАРЕДБАТА ЗА МЕДИЦИНСКА ЕКСПЕРТИЗА, КАСАЕЩА МАЛКИТЕ ХОРА.

Това беше разгледано на последното заседание, ръководено от омбудсмана на България. В КЗД тогава представители на организациите на малките хора поставиха въпроса. В КЗД е образувано производство във връзка с цитираната Наредба за медицинска експертиза, касаеща правата на малките хора. Преписката е в процес на проучване. В момента тя е извън моите правомощия и компетенции. Знаете, съставите при нас са независими и никой няма право да влияе и да се намесва в работата на съставите. Разбира се, можем

да Ви информираме в момента, когато има влязло в сила решение, което е постановила КЗД.

Ние ще отправим питане, покана, ако искат и представители на малките хора да участват, да се включат активно в дейността на Съвета за наблюдение. За нас ще бъде важно и тяхното активно участие.

Уважаеми членове на Съвета, имат ли коментари по тази точка. Да вземем решение?

ЕВА ЖЕЧЕВА: От страна на институцията на омбудсмана нямаме.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Има ли други желаещи по точка трета? Няма други желаещи.

Преминаваме към **точка :**

РАЗНИ.

Искате ли нещо допълнително да обсъдим в т. „Разни”?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Това са организационни въпроси.

По принцип, когато има предложения, които изискват решения или дори само за информация, е хубаво да имаме материали, което споменах в началото.

Другото, което искам да споделя от нашия опит, е, когато приключи заседанието, ако има взети решения, няколко дни те се доработват, формулират и т.н. и след това се съгласуват с всички членове, за да е ясно и сигурно, че точно това, което са казали и искали, е намерило отражение в съответното протоколно решение. Предполагам и при Вас ще я има тази практика.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Секретарят на Съвета Поля Христова е участвала многократно. Вие сте в пълен контакт с нея. Зная, че се чувате, непрекъснато се консултирате. Това са организационни неща.

Да обсъдим датата за следващото заседание?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Може би през януари.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Декември няма ли да има, нали четири заседания годишно? Досега колко заседания е имало тази година?

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Досега е имало две заседания, като през януари и февруари нямахме. Бяха много строги мерките.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Нали в правилата пише, че заседанията са през три месеца. Мисля, че декември месец трябва да имаме едно заседание, дори онлайн.

ХЮСЕИН ИСМАИЛ: Би могло да е на 3.12.2021 г.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Това е Международният ден на хората с увреждания, той е в петък. Въпросът е да нямаме други мероприятия – и двете институции, и организациите на хората с увреждания да имат някакви планирани вече мероприятия на тази дата. Предлагам, ако искате, следващото заседание да е през декември, сега е 15.10.2021 г., би могло да е около 15.12.2021 г., защото по-нататък влизаме в празнични дни. Притеснява ме, че на самия 3.12. моят всеки от нас да има поети ангажменти за мероприятия на хората с увреждания.

Ако искате, да бъде на 2.12 или да го отложим за януари?

.....: Има предложение от институцията на Омбудсмана да направим координацията по имейлите. Да се пуснат няколко варианта и да се подкрепи с мнозинство единият.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Благодаря за предложението. Приемам го. Хубаво е да се уточни датата, защото декември е наситен с дни, свързани с правата на хората с увреждания. Поемаме ангажмента да изпратим примерни дати и да стиковаме кога да бъде следващото заседание.

Нещо друго искате ли да обсъдим по т. „Разни”?

ЕВА ЖЕЧЕВА: От нас няма предложения и въпроси.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Другите участници?

ВАСИЛ ДОЛАПЧИЕВ: И аз нямам.

АНА ДЖУМАЛИЕВА: Тогава в 13,17 ч. ще закрия днешното заседание, като отново искам да Ви благодаря за активното участие в днешното заседание.

Ние сме на разположение на всички, защото ние сме администратори на процеса на този съвет, на разположение сме за Ваши предложения било на имейла, било лично да разговаряте със секретаря на Съвета госпожа Поля Христова.

Поемаме ангажимента да Ви изпратим протокола от днешното заседание, за да може всички да се запознаят, включително неучаствалите в днешното заседание. Протоколът ще бъде изпратен, за да може те да са информирани за това, което сме приели днес като решение, както и темите, които сме поставили на обсъждане.

Приятен ден! Приятна събота и неделя! Доскоро!

(Закрит в 13,17 ч.)